

Derogatie aan zijden draad

De Europese Commissie voert momenteel intensief overleg met de Nederlandse autoriteiten. Er moet snel een effectief instrument komen dat de fosfaatproductie weer onder het plafond dwingt en houdt. Daarnaast is de Europese Commissie bezorgd over de waterkwaliteit in Nederland. Dit laat de woordvoerder van de Europese Commissie desgevraagd weten.

Geesje Rotgers

O

p 13 oktober bracht de Nederlandse overheid naar buiten dat Brussel niet akkoord gaat met het wetsvoorstel Fosfaatrechten. Er is in de ogen van

Europese Commissie sprake van staatssteun wanneer het instrument wordt ingezet om de mestproductie terug te dringen tot het

plafond. Daarna mogen fosfaatrechten wel. Voor de melkveehouderij geldt een fosfaatplafond van 84,9 miljoen kilo. Exacte cijfers ontbreken nog, maar schattingen wijzen in de richting dat de rundveehouderij daar nu weleens 10 miljoen kilo boven kan zitten. Wat betekent dit voor de derogatie vanaf 2018? >

Brussel focust op oppervlaktewater, Nederland op grondwater

Het Nederlandse mestbeleid focust op nitraat in het grondwater (met als grenswaarde voor drinkwaterkwaliteit: 50 mg nitraat/l). Volgens de derogatiebeschikking die in 2014 werd afgegeven aan Nederland, werd deze norm gehaald op 88 procent van de meetlocaties. Inmiddels ligt dit percentage boven 90 procent. Europa stelt echter dat de waterproblematiek in Nederland vooral gezocht moet worden in het oppervlaktewater (fosfaat en nitraat). In gesprekken met een afvaardiging van het Europese Nitraatcomité (september 2015 en maart 2016) waarbij V-focus aanwezig was, werd benadrukt dat de kwaliteit van het Nederlandse oppervlaktewater Brussel de grootste zorgen baart. Dit wordt desgevraagd bevestigd door de Europese Commissie. De normen voor het oppervlaktewater zijn niet Europees bepaald, die mogen landen zelf invullen. In Nederland gebeurt dit door de waterschappen: ieder waterschap stelt voor het eigen beheergebied de normen vast voor wateren in landbouwgebieden. Dit leidt in de praktijk tot een grote variatie in normstelling. Op ongeveer driekwart van de meetpunten worden voor één of beide nutriënten de normen overschreden.

Nederlandse waterschappen streven hoogste waterdoelen na

Europa onderscheidt drie soorten oppervlaktewateren: natuurlijke, sterk veranderde en kunstmatige. Voor de natuurlijke wateren gelden de strengste normen, voor de andere twee typen mogen lichtere normen worden gehanteerd. De Nederlandse waterschappen hebben op verzoek van de overheid destijds hun 'waterlichamen' gecategoriseerd en volgens hun beheerplannen vallen bijna alle wateren in de categorieën 'kunstmatig' en 'sterk veranderd'. Des te opmerkelijker is het dat werd besloten om voor heel Nederland de ecologische normen voor 'natuurlijke wateren' te hanteren en dit als doel te rapporteren aan de Europese Commissie. Mocht dit hoogste ecologische doel uiteindelijk niet haalbaar blijken, dan is er een mogelijkheid om de doelen alsnog bij te stellen. Als ijkjaren zijn 2021 en 2027 gekozen. Tot nu toe richt alle inzet zich op het behalen van de normen.

Reactie Europese Commissie

De Europese Commissie laat desgevraagd weten een onderzoek te hebben ingesteld en intensief te overleggen met de Nederlandse autoriteiten. De voorwaarden voor de huidige derogatie 2014-2017 (respecteren fosfaatplafond) zijn geschonden. "Dierlijke mest is een van de belangrijkste bronnen van overmatige stikstof en fosfor in de Nederlandse wateren. Om die reden heeft Nederland ervoor gekozen om mestproductieplafonds te introduceren, als onderdeel van een groter pakket aan maatregelen. Nederland wil er zo voor zorgen dat de kwaliteit van het water niet verslechtert. De maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de plafonds niet worden overschreden, worden bepaald door Nederland zelf. In de huidige situatie van de overschrijding van het fosfaatplafond is het echter van cruciaal belang dat deze maatregelen effectief genoeg zijn om met spoed de mestproductieniveaus terug te brengen naar het plafond, en ten tweede om het mestproductieniveau onder het plafond te houden", aldus de woordvoerder van de Europese Commissie.

Reactie ministerie EZ

Het ministerie van Economische Zaken bevestigt dat er een 'pilotprocedure' loopt vanuit de Europese Commissie. "De aanleiding voor deze pilotprocedure was het gegeven dat Nederland in 2015 het nationale productieplafond heeft overschreden en daarmee niet meer aan de derogatievoorwaarden voldoet. De vragen van de Europese Commissie in de pilotprocedure hadden dan ook betrekking op de verklaring voor de overschrijding van het plafond, op de maatregelen die Nederland voornemens was te nemen en op de consequenties van de overschrijding op de waterkwaliteit", zegt de EZ-woordvoerder. "De Europese Commissie heeft benadrukt dat het essentieel is dat Nederland een overtuigend pakket presenteert waarmee de fosfaatproductie in 2017 wordt gereduceerd. Dit is noodzakelijk om aan de voorwaarden uit de derogatie te voldoen en als aanvullende maatregel in de sturing op de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. De inzet van de Europese Commissie is dat eind 2017 zeker moet worden gesteld dat Nederland weer aan de verplichtingen voldoet."